Mikołaj Kulczak

GOSTYŃSKA GENERALICJA CZASÓW PRL (CZ. I)

Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie podstawowych informacji na temat życia, szczególnie zawodowego, wysokich rangą oficerów Ludowego Wojska Polskiego, którzy mieli związki biograficzne z ziemią gostyńską. Kwerenda w zasobach archiwalnych Wojskowego Biura Historycznego i Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie wykazała, że kryterium to spełniają cztery osoby – generał broni Eugeniusz Molczyk (rodowity gostynianin), wiceadmirał Piotr Kołodziejczyk (mieszkaniec Goli), kontradmirał Czesław Wawrzyniak (pochodzący z Kunowa) oraz kontradmirał Piotr Kasperkowiak (pochodzący z Szelejewa). W tej części pracy pragniemy przybliżyć sylwetki dwóch pierwszych oficerów.

Ważnym wątkiem naszych rozważań będzie próba znalezienia odpowiedzi na dość istotne pytanie: jakimi kryteriami kierowano się w czasach PRL przy wyborze na najwyższe stanowiska w polskiej armii? Bezsprzecznie awans społeczno-zawodowy szczególnie mieszkańców wsi i małych miast zapewniały określone cechy charakteru – między innymi osobista ambicja, zaradność, przebojowość, ale także lojalność wobec komunistycznego systemu. Wszyscy nasi bohaterowie warunki te spełniali.

Można wręcz powiedzieć, że kluczową przesłanką nobilitacji w czasach Polski Ludowej była swoiście rozumiana ideowość. Chodziło tu głównie o pracę w szeregach Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Do końca funkcjonowania tej organizacji wymienieni oficerowie byli jej aktywnymi i oddanymi członkami. Warto zwrócić przy tym uwagę, że generał Molczyk uczestniczył w wydarzeniach grudniowych w 1970 roku, a później był jednym z architektów wprowadzenia stanu wojennego w Polsce w grudniu 1981 roku. Drugim wspólnym wyznacznikiem opisywanych karier było obowiązkowe szkolenie w radzieckich akademiach wojskowych. Tam zaszczepiano słuchaczom niechęć do demokratycznego świata i przygotowywano na wojnę z państwami NATO. Charakterystycznym rysem osobowości środowiska PRL-owskich wojskowych okazała się nadto łatwość porzucaniu dawnych zobowiązań. Po przemianach politycznych, jakie miały miejsce w Polsce na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, szybko zapomniało ono o komunizmie i wschodnich „sojusznikach". Bez oporu konty-

nuowało karierę zawodową. Piotr Kołodziejczyk w czasach prezydentury Lecha Wałęsy został nawet ministrem obrony narodowej.

Z całej czwórki opisywanej generalicji najsilniejsze kontakty z Gostyniem utrzymywał wiceadmirał Piotr Kołodziejczyk. Dość regularnie odwiedzał on najbliższą rodzinę Był też gościem honorowym miejscowego Liceum Ogólnokształcącego. Z tej wizyty pozostały pamiątki, które ofiarował społeczności szkolnej. W gablocie znajduje się ufundowany pamiątkowy ryngraf, a przedstawiający stolicę obraz w gabinecie dyrektora szkoły.

Eugeniusz Molczyk – wiceminister obrony narodowej

Gen. brygady Eugeniusz Molczyk.
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Eugeniusz Molczyk urodził się 1 października 1925 roku. Był synem Józefa i Władysławy z Pawlickich. We własnoręcznie spisanym w 1952 roku życiorysie, znajdującym się w aktach osobowych żołnierza, podał jako miejsce urodzenia Gostyń Wielkopolski. Jednak w nielicznych dokumentach

wskazywał Jarocin[1]. Wątpliwości ustalenia miejscowości, w której przyszedł na świat Eugeniusz, rozwiewa analiza kolejnych druków i pism urzędowych, które wyraźnie wskazują Gostyń jako miejsce jego narodzin. W 1955 roku Eugeniusz Molczyk uzupełnił swoje dane personalne[2]. Na ich podstawie można odtworzyć wczesny okres jego życia oraz bliższe informacje na temat rodziny. Otóż ojciec Józef przed wybuchem II wojny światowej był zawodowym żołnierzem. W stopniu starszego sierżanta kierował kancelarią w Powiatowej Komendzie Uzupełnień w Jarocinie, czyli organem wojskowym właściwym w sprawach uzupełnień sił zbrojnych II Rzeczypospolitej i administracji rezerw w powierzonym rejonie. Mieszkańcy z powiatu gostyńskiego podlegali właśnie tej jednostce w Jarocinie. Mama Władysława nie pracowała zawodowo.

Rodzina Molczyków do czasu wybuchu wojny mieszkała w Jarocinie, gdzie Eugeniusz skończył w 1938 roku sześcioletnią szkołę podstawową. Dalszą edukację w jarocińskim gimnazjum musiał przerwać ze względu na wybuch wojny[3]. Ojciec pragnął, aby jego syn kontynuował tradycję rodzinną i rozpoczął starania o przyjęcia syna do Korpusu Kadetów Nr 3 w Rawiczu. Jego zabiegi okazały się nieskuteczne. W dniu wybuchu wojny, 1 września 1939 roku, rodzina Molczyków została ewakuowana na wschodnie tereny II Rzeczypospolitej do osady Bornica leżącej w powiecie Dubno. To tam Władysława Molczyk z czwórką dzieci schroniła się przed wkraczającą armią niemiecką. Józef Molczyk – według relacji syna – również był z rodziną w transporcie kolejowym. W trakcie ewakuacji otrzymał zadanie konwojowania schwytanych szpiegów niemieckich. Wykonanie tego rozkazu spowodowało rozłąkę rodziny. Ojciec pozostał w okupowanej przez Niemców części kraju, a mama z dziećmi w zajętych przez Rosjan wschodnich terenach II Rzeczypospolitej. Do ponownego spotkania ojca z rodziną dojdzie dopiero w 1946 roku.

Być może konwojowanie szpiegów spowodowało, że Józef nie podzielił losów polskich żołnierzy na zajętych przez czerwonoarmistów Kresach Wschodnich, które często kończyły się ich śmiercią, niewolą lub wywózką w głąb radzieckiej Rosji. Po zakończeniu II wojny światowej ojciec Eugeniusza Józef nadal pełnił zawodową służbę w siłach zbrojnych w stopniu starszego sierżanta na stanowisku kierownika piekarni garnizonowej

[1] Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie (dalej: IPN w Warszawie), sygn. BU 2216/4: *Teczka Akt Osobowych członka Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego gen. broni E. Molczyka, Wniosek awansowy na stopień porucznika*, k. 59.

[2] Tamże, *Oświadczenie płk. E. Molczyka z 3 listopada 1955 r. w sprawie wyjaśnienia sprzeczności w życiorysie z lat ubiegłych*, k. 99-100.

[3] Tamże, *Zeszyt ewidencyjny E. Molczyka* k. 1. Wpisano tam ukończenie dwóch klas gimnazjum w Dubnie.

w Krakowie[4]. 29 czerwca 1940 roku Eugeniusza deportowano do Obwodu Nowosybirskiego, gdzie utrzymywał się z dorywczej pracy. Od połowy października 1941 roku przebywał między innymi w Bijsku (Kraj Ałtajski). Tam nabył kwalifikacje do pracy w zawodzie bednarza. Po ukończeniu 17 lat Molczyk, 15 sierpnia 1943 roku, rozpoczął ochotniczo służbę wojskową. Został żołnierzem w 4. zapasowym pułku piechoty. W styczniu 1944 roku został przeniesiony do 9. pułku piechoty i skierowany na kurs podoficerski, który ukończył w kwietniu w stopniu plutonowego.

ДИПЛОМ

С ОТЛИЧИЕМ

В № 251597

Предъявитель сего тов. Мольчык Евгений Иосифович

в 1946 г. поступил и в 1951 г. окончил

полный курс Академии Бронетанковых Механизированных войск

по специальности Командно - штабной

и решением Государственной Экзаменационной Комиссии

от 3 апреля 1951 г. е присвоена квалификация офицера БТ и МВ с военным образованием

Москва 4 апреля 1951 г.

Регистрационный № 15643

Л 158217 4/II 1947. Москва. Гознак. Тир. 5000 экз.

Dyplom ukończenia Akademii Broni Pancernej im. Józefa Stalina w Moskwie w specjalności dowódczo-sztabowej przez kpt. E. Molczyka. Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Zanim wyruszył na front, w maju 1944 roku trafił do Oficerskiej Szkoły Broni Pancernej im. Liziukowa w Saratowie. W listopadzie 1944 roku E. Molczyk został żołnierzem 2. Brygady Pancernej. Początkowo dowodził plutonem, a następnie kompanią. W szeregach tej jednostki wojskowej przeszedł szlak bojowy i brał udział w walkach nad Nysą, pod Budziszynem i Dreznem[5]. W lutym 1946 roku oddelegowano go na kurs szefów sztabu

[4] Tamże, *Oświadczenie płk. E. Molczyka…*, k. 100.
[5] Tamże, *Życiorys E. Molczyka z 23 października 1952 r.*, k. 97-98.

i dowódców pułków, a w lipcu 1946 roku został słuchaczem Akademii Broni Pancernej im. Józefa Stalina w Moskwie w specjalności dowódczo-sztabowej[6]. Tam też poznał swoją przyszłą żonę Aleksandrę Blinową, obywatelkę ZSRS. Eugeniusz po ukończeniu w 1951 roku moskiewskiego kursu zmuszony został pozostawić swoją ukochaną w ZSRS. Powodem rozłąki był brak zgody władz radzieckich na wyjazd Aleksandry z kraju. Mimo jego starań strona radziecka uparcie nie zezwalała na jej wyjazd do Polski. Zdesperowany Eugeniusz postanowił wykorzystać wszelkie możliwe kontakty w celu uzyskania stosownej zgody na przyjazd ukochanej do Polski. Ostatnią deską ratunku było zwrócenie się o pomoc w tej sprawie do Ministra Obrony Narodowej.

Eugeniusz Molczyk 29 grudnia 1952 roku wystosował pismo do marszałka Konstantego Rokossowskiego z prośbą o poparcie jego wniosku u Przewodniczącego Rady Najwyższej ZSRS towarzysza Nikołaja Szwernika. To wstawiennictwo poskutkowało. Zgoda udzielona przez wysokiego rangą urzędnika ZSRS zakończyła się pozytywnie dla obu osób. Po dwóch latach rozłąki Aleksandra i Eugeniusz mogli tworzyć „nadal wzorową socjalistyczną rodzinę”[7].

W 1951 roku po ukończeniu akademii kariera wojskowa Eugeniusza Molczyka nabrała tempa. Pierwszym powierzonym stanowiskiem po powrocie do Polski była funkcja Szefa Sztabu 1. pułku czołgów 16. Dywizji Zmechanizowanej. Stanowisko to pełnił bardzo krótko, od 16 kwietnia 1951 roku do 19 sierpnia 1951 roku oraz od 20 sierpnia 1951 roku do 15 października 1952 roku. W kolejnych latach był dowódcą 16., 20. i 8. Dywizji Zmechanizowanej. Kolejny awans miał miejsce 12 listopada 1955 roku. Tego dnia objął funkcję dowódcy I Korpusu Pancernego, którą pełnił do 25 października 1956 roku. Po rozformowaniu korpusu w 1956 roku powrócił na krótko do Koszalina na stanowisko dowódcy 8. Dywizji Zmechanizowanej[8].

W tym czasie jego dotychczasowa błyskotliwa kariera wojskowa mogła zostać zahamowana z powodu wydania mało przychylnej opinii służbowej. Jej autorem był dowódca Pomorskiego Okręgu Wojskowego generał brygady Zygmunt Huszcza. Otóż w konkluzjach z 29 listopada 1956 roku znalazło się sformułowanie mówiące o braku doświadczenia pułkownika Molczyka w kierowaniu dużą formacją wojskową. Huszcza stwierdził, że objęcie przez opiniowanego najwyższych stanowisk w armii jest zbyt wcze-

[6] Tamże, *Dyplom ukończenia Akademii Broni Pancernej im. Józefa Stalina w Moskwie w specjalności dowódczo-sztabowej*, k. 94, *Zaświadczenie ukończenia studiów wyższych za granicą*, k. 90.

[7] Tamże, *Raport mjr. E. Molczyka do Ministra Obrony Narodowej Marszałka Polski Konstantego Rokossowskiego z 29 grudnia 1952 r.*, k. 92-93.

[8] Tamże, *Opis przebiegu służby wojskowej z akt personalnych żołnierza gen. broni E. Molczyka*, k. 66.

sne. Zasugerował, że Molczyka można wykorzystać co najwyżej jako dowódcę dywizji. Dalej wysunął zarzut o zbytniej pobłażliwości wobec podwładnych. Na koniec Huszcza – nie dbając o precyzję i kulturę słowa – dodał, że pułkownik jest „zbyt zarozumiały, a z drugiej strony nie wierzy w ludzi, przy ocenie których jest zbyt pochopny”[9].

Po odejściu z 8. Dywizji Zmechanizowanej w Koszalinie E. Molczyk objął funkcję komendanta Fakultetu Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych w Akademii Sztabu Generalnego WP w Warszawie. Na przełomie lat 1958/1959 dwukrotnie zwracał się z prośbą do ówczesnego Ministra Obrony Narodowej generała broni Mariana Spychalskiego o skierowanie na studia do Wyższej Akademii Wojskowej Armii Czerwonej im. Klimienta Woroszyłowa w Moskwie. Prośba Molczyka, mimo zaakceptowania przez Komendanta Akademii Sztabu Generalnego generała Mieczysława Bienia, została odrzucona przez Zespół Partyjny WP[10]. Powrócił do służby liniowej 30 września 1959 roku. Objął stanowisko dowódcy 16. Dywizji Pancernej w Elblągu. 13 lipca 1960 roku otrzymał w wieku 35 lat nominację na stopień generała brygdy[11]. Był jednym z najmłodszych generałów w LWP. Nominację odebrał z rąk przewodniczącego Rady Państwa Aleksandra Zawadzkiego.

MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH

PROTOKÓŁ DYPLOMATYCZNY
Nr P. D. 12-24-68-ZSRR

Warszawa, dn. 20 listopada 1968 r.

-22-

Ob. Generał dywizji Eugeniusz MOLCZYK
Pierwszy Zastępca Szefa Sztabu Generalnego
W a r s z a w a

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zawiadamia, że Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych, decyzją z dnia 4 października 1968 r. udzieliła Obywatelowi zezwolenia na przyjęcie odznaczenia ZSRR : Orderu Lenina.

DYREKTOR
PROTOKÓŁU DYPLOMATYCZNEGO
E. Bartol
Ambasador

Potwierdzenie otrzymania zezwolenia na przyjęcie najwyższego odznaczenia państwowego ZSRS – Orderu Lenina przez gen. broni E. Molczyka. Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

[9] Tamże, *Opinia służbowa płk. E. Molczyka dowódcy 1. Korpusu Pancernego za okres od 1 listopada 1955 r. do 1 listopada 1956 r.*, k. 29.
[10] Tamże, *Raporty płk. E. Molczyka do ministra Obrony Narodowej M. Spychalskiego z 28 stycznia 1958 r. i z 13 stycznia 1959 r. w sprawie skierowania na studia do Wyższej Akademii Wojskowej Armii Radzieckiej im. K. Woroszyłowa*, k. 89 i k. 87.
[11] Tamże, *Wniosek o mianowanie na stopień generała brygady pułkownika E. Molczyka*, k. 21.

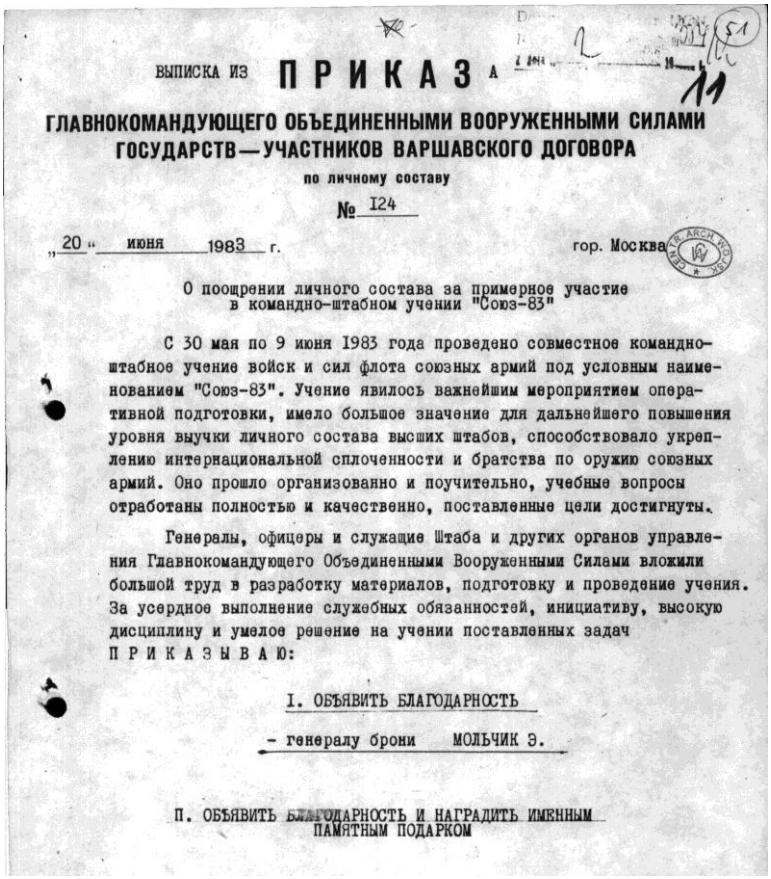

ВЫПИСКА ИЗ **П Р И К А З А**

ГЛАВНОКОМАНДУЮЩЕГО ОБЪЕДИНЕННЫМИ ВООРУЖЕННЫМИ СИЛАМИ ГОСУДАРСТВ—УЧАСТНИКОВ ВАРШАВСКОГО ДОГОВОРА

по личному составу

№ 124

„20" июня 1983 г. гор. Москва

О поощрении личного состава за примерное участие в командно-штабном учении "Союз-83"

С 30 мая по 9 июня 1983 года проведено совместное командно-штабное учение войск и сил флота союзных армий под условным наименованием "Союз-83". Учение явилось важнейшим мероприятием оперативной подготовки, имело большое значение для дальнейшего повышения уровня выучки личного состава высших штабов, способствовало укреплению интернациональной сплоченности и братства по оружию союзных армий. Оно прошло организованно и поучительно, учебные вопросы отработаны полностью и качественно, поставленные цели достигнуты.

Генералы, офицеры и служащие Штаба и других органов управления Главнокомандующего Объединенными Вооруженными Силами вложили большой труд в разработку материалов, подготовку и проведение учения. За усердное выполнение служебных обязанностей, инициативу, высокую дисциплину и умелое решение на учении поставленных задач

П Р И К А З Ы В А Ю:

I. ОБЪЯВИТЬ БЛАГОДАРНОСТЬ

- генералу брони МОЛЬЧИК Э.

II. ОБЪЯВИТЬ БЛАГОДАРНОСТЬ И НАГРАДИТЬ ИМЕННЫМ ПАМЯТНЫМ ПОДАРКОМ

Potwierdzenie udziału przez gen. broni E. Molczyka w ćwiczeniach wojsk Układu Warszawskiego Sojusz 83. Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

W latach 1962-1968 służył w Śląskim Okręgu Wojskowym na stanowisku zastępcy Dowódcy Okręgu ds. liniowych, następnie pełnił obowiązki dowódcy tego okręgu. Jego notowania u przełożonych cały czas rosły, o czym może świadczyć awans na stopień generała dywizji. Wnioskującym 12 września 1966 roku był Minister Obrony Narodowej marszałek Marian Spychalski[12]. W następnych latach E. Molczyk obejmował kolejne wyższe stanowiska w wojskowej hierarchii. 27 kwietnia 1968 roku wyznaczony został na stanowisko I Zastępcy Szefa Sztabu Generalnego WP. W okresie od 1 marca do 30 kwietnia 1970 roku uczestniczył w Kursie Operacyjno-Strategicznym w ZSRS[13]. Następnie został Głównym Inspektorem Szkolenia WP. Funkcję tę pełnił od 12 marca 1971 roku do 25 lutego 1986 roku.

[12] Tamże, *Wniosek o mianowanie na stopień generała dywizji generała brygady E. Molczyka*, k. 20.
[13] Tamże, *Zeszyt ewidencyjny E. Molczyka*, k. 4.

11 października 1972 roku objął tekę Wiceministra Obrony Narodowej, równolegle pełnił funkcję zastępcy Naczelnego Dowódcy Zjednoczonych Sił Zbrojnych Państw Stron Układu Warszawskiego. 9 września 1974 roku Minister Obrony Narodowej generał armii Wojciech Jaruzelski złożył podpis pod wnioskiem o mianowanie Eugeniusza Molczyka na stopień generała broni[14]. Było to jego szczytowe osiągnięcie w hierarchii wojskowej. Służbę w Ludowym Wojsku Polskim zakończył 25 marca 1988 roku po 43 latach 2 miesiącach i 25 dniach[15].

Przez cały czas służby wojskowej był aktywnym działaczem i członkiem komunistycznej partii, początkowo w latach 1947-1948 w Polskiej Partii Robotniczej (PPR), a od 1948 roku w szeregach Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). Szczery zwolennik budowy socjalizmu w Polsce. Do uchwał kierownictwa partii odnosił się z pełną sympatią i w praktyce je realizował. W każdym miejscu i w każdym otoczeniu wyjaśniał zasadnicze posunięcia partii i rządu, będąc propagatorem idei marksizmu i leninizmu[16]. Szczerze oddany sojuszowi polsko-radzieckiemu. W latach 1971-1986 był zastępcą członka Komitetu Centralnego PZPR. Wielokrotnie nagradzany oficjalnymi podziękowaniami, pochwałami, nagrodami pieniężnymi za organizowanie i kierowanie licznymi ćwiczeniami wojskowymi, za sumienną i wzorową pracę oraz osiągnięcia szkoleniowe dowodzonych wojsk.

Z zachowanej ewidencji wynika, że w latach 1954-1967 Molczyk otrzymał oficjalnie pięć podziękowań, osiem pochwał i tyleż samo nagród pieniężnych na łączną kwotę 33 500 zł[17]. To delegat na VI, VII, VIII i IX zjazd PZPR. Według materiałów zgromadzonych przez IPN był tajnym współpracownikiem Informacji Wojskowej pod pseudonim „Dąbrowski". Został zwerbowany w 1945 roku podczas służby w brygadzie pancernej[18]. W 1981 roku wszedł w skład Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (WRON), która administrowała krajem w okresie stanu wojennego. Z ujawnionych w grudniu 2008 roku raportów pułkownika Ryszarda Kuklińskiego dla CIA wynika, że w okresie kryzysu w Polsce w latach 1980-1981 Eugeniusz Molczyk reprezentował opcję nastawioną na siłowe starcie z „Solidarnością"[19].

---

[14] Tamże, *Wniosek o mianowanie na stopień generała broni generała dywizji E. Molczyka*, k. 13.

[15] Tamże, *Wyciąg z Rozkazu Personalnego Nr Pf-18 z 13 kwietnia 1988 r. w sprawie zwolnienia z zawodowej służby wojskowej gen. broni E. Molczyka,* k. 70; *Zaświadczenie szefa Oddziału Departamentu Kadr MON z 5 maja 1988 r. do celów emerytalnych gen. broni E. Molczyka,* k. 65.

[16] Tamże, *Opinia służbowa gen. E. Molczyka z 20 stycznia 1964 r. sporządzona przez dowódcę Śląskiego Okręgu Wojskowego gen. Cz. Waryszaka,* k. 16-18.

[17] Tamże, *Karta wyróżnień i kar E. Molczyka,* k. 8-10.

[18] Zob. https://tinyurl.com/44mxb4us [Dostęp: 18 maja 2024 roku].

[19] Tamże.

W 1991 roku Eugeniusz Molczyk został przesłuchany przez Prokuraturę Wojskowego Okręgu Warszawskiego w sprawie masakry robotników na Wybrzeżu w grudniu 1970 roku. W czasach PRL nikogo nie pociągnięto za tę masakrę do odpowiedzialności. Możliwość taka powstała dopiero po przełomie 1989 roku. Z tego też powodu Prokurator Prokuratury Warszawskiego Okręgu Wojskowego podpułkownik Sławomir Gorzkiewicz, przy udziale protokolanta, przesłuchał świadka Eugeniusza Molczyka. Przesłuchanie miało miejsce 29 maja 1991 roku w Warszawie i trwało od godziny 10.00 do godziny 11.45. Zeznanie świadka było dość istotne dla przebiegu całej sprawy, ponieważ w grudniu 1970 roku pełnił on ważną funkcję w hierarchii wojskowej – pierwszego zastępcy szefa Sztabu Generalnego WP. Z protokołu przesłuchania wynika, że Molczyk szczegółów wydarzeń – co było do przewidzenia – nie pamiętał[20]. 23 lata po wszczęciu śledztwa, 19 kwietnia 2013 roku, został ogłoszony w sprawie Grudnia 70 wyrok, który uznał za winnych dwóch niższych rangą ówczesnych dowódców wojskowych. Sprawcy dramatu z Grudnia 1970 roku uniknęli kary.

Eugeniusz Molczyk był honorowym prezesem Klubu Kombatantów byłych żołnierzy 1. Drezdeńskiego Korpusu Pancernego. Mieszkał w Warszawie, gdzie zmarł 31 maja 2007 roku. Pochowany został 8 czerwca na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie[21].

Tabela 1.

Ordery i odznaczenia gen. broni Eugeniusza Molczyka

Lp.	Nazwa orderu/odznaczenia	Data otrzymania
1.	Order Sztandaru Pracy I klasy	7.10.1968
2.	Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski	30.04.1980
3.	Order Sztandaru Pracy II klasy	1.10.1963
4.	Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski	17.09.1973
5.	Order Krzyża Grunwaldu III klasy	2.05.1968
6.	Złoty Krzyż Zasługi	6.10.1958
7.	Krzyż Walecznych	13.07.1945
8.	Srebrny Medal „Zasłużony na Polu Chwały”	5.07.1945
9.	Medal 30-lecia Polski Ludowej	22.07.1974
10.	Medal 40-lecia Polski Ludowej	22.07.1984
11.	Medal za Odrę, Nysę i Bałtyk	1945
12.	Medal Zwycięstwa i Wolności	1945
13.	Złoty Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”	20.09.1958
14.	Srebrny Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”	7.10.1953

[20] IPN w Warszawie, sygn. BU 3384/214: *Protokół przesłuchania przez Prokuraturę Wojskowego Okręgu Warszawskiego świadka E. Molczyka 29 maja 1991 r.*

[21] Biogram gen. E. Molczyka zob. J. K r ó l i k o w s k i, *Generałowie i Admirałowie Wojska Polskiego 1943-1990*, tom III, Toruń 2010, s. 18.

15.	Brązowy Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”	12.10.1951
16.	Medal 10-lecia Polski Ludowej	1954
17.	Medal „Za udział w walkach o Berlin”	1.10.1969
18.	Złoty Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	2.10.1973
19.	Srebrny Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	31.12.1968
20.	Brązowy Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	5.05.1967
21.	Medal „Komisji Edukacji Narodowej”	22.11.1973
22.	Złota Odznaka „Za zasługi w ochronie granic PRL”	5.10.1976
23.	Złota Odznaka „Za zasługi dla obrony cywilnej”	20.09.1983
24.	Order Lenina ZSRR	1968
25.	Order Przyjaźni Narodów ZSRR	1973
26.	Medal „Za Zwycięstwo nad Niemcami”	1945
27.	Medal „40-lecia zwycięstwa w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej”	1985
28.	Medal „30-lecia zwycięstwa w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej”	1975
29.	Medal „25-lecia zwycięstwa w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej”	1970
30.	Medal „20-lecia zwycięstwa w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej”	1965
31.	Medal „Za umacnianie braterstwa broni” I stopnia	1985
32.	Order Armii Ludowej z Laurowym Wieńcem – Jugosławia	1968
33.	Order Wolności i Niepodległości – Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna	1977
34.	Order Zasługi Wojskowej I klasy – Wietnam	1985
35.	Order Bojowy Czerwonego Sztandaru – Mongolia	1977
36.	Order Lwa Białego II st. – Czechosłowacja	1970
37.	Medal Braterstwa Broni – Czechosłowacja	1985
38.	Odznaka „Za umacnianie przyjaźni Sił Zbrojnych” III stopnia – Czechosłowacja	1970
39.	Medal „Braterstwa Broni” – Kuba	1983
40.	Złoty Medal „Braterstwa Broni” – Wietnam	1985
41.	Złoty Medal „Braterstwa Broni” – NRD	1985
42.	Medal „25-lecia Bułgarskiej Armii Ludowej”	Brak daty[22]

Tabela 2.

Przebieg służby wojskowej gen. broni Eugeniusza Molczyka

Data	Jednostka wojskowa	Stanowisko
15.08.1943–31.03.1944	4. zapasowy pułk piechoty	Strzelec
1.04.1944–14.05.1944	Kurs Podoficerski 3. Dywizja Piechoty	Kursant
15.05.1944–29.12.1944	Oficerska Szkoła Broni Pancernej	Kursant
30.12.1944–16.04.1945	2. Brygada Pancerna	Dowódca plutonu czołgów średnich
17.04.1945–14.02.1946	2. Brygada Pancerna	Dowódca kompanii czołgów średnich
15.02.1946–30.07.1946	Wyższa Szkoła Piechoty	Słuchacz kursu przygotowawczego

[22] IPN w Warszawie, sygn. BU 2216/4: *Zaświadczenie o posiadanych orderach i odznaczeniach gen. broni E. Molczyka*, k. 67-69.

3.12.1946–15.04.1951	Akademia Wojsk Pancernych im. Józefa Stalina w Moskwie	Słuchacz
16.04.1951–19.08.1951	1. pułk czołgów w 16. Dywizji Zmechanizowanej	Szef sztabu
20.08.1951–15.10.1952	1. pułk czołgów w 16. Dywizji Zmechanizowanej	Dowódca pułku
16.10.1952–30.12.1953	16. Dywizja Zmechanizowana	Szef sztabu
31.12.1953–2.11.1954	20. Dywizja Zmechanizowana	P.o. dowódcy dywizji
3.12.1954–10.11.1955	8. Dywizja Zmechanizowana	Dowódca dywizji
12.11.1955–25.10.1956	1. Korpus Pancerny	Dowódca korpusu
26.10.1956	8. Dywizja Zmechanizowana	P.o. dowódcy dywizji
17.11.1956–23.08.1957	Akademia Sztabu Generalnego im. Karola Świerczewskiego	Komendant Fakultetu Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych
24.08.1957–29.09.1959	Akademia Sztabu Generalnego im. Karola Świerczewskiego	Komendant Fakultetu Ogólnowojskowego
30.09.1959–26.10.1962	16. Dywizja Pancerna	Dowódca Dywizji
27.10.1962–14.01.1964	Śląski Okręg Wojskowy	Zastępca Dowódcy Okręgu ds. Liniowych
15.01.1964–13.05.1965	Śląski Okręg Wojskowy	P.o. Dowódcy Okręgu
14.05.1965–26.04.1968	Śląski Okręg Wojskowy	Dowódca Okręgu
27.04.1968–11.03.1973	Sztab Generalny	I zastępca Szefa Sztabu Generalnego
12.03.1973–25.02.1986	Główny Inspektor Szkolenia	
11.10.1972	Wiceminister Obrony Narodowej	
26.02.1986–25.03.1988	Ministerstwo Obrony Narodowej	Dyspozycja[23]

Piotr Franciszek Kołodziejczyk – dowódca marynarki wojennej, minister obrony narodowej

Piotr Franciszek Kołodziejczyk urodził 8 czerwca 1939 roku w Poznaniu[24]. W nielicznych publikacjach pojawia się Gola jako miejsce jego urodzenia[25]. Ojciec Piotra, Józef, rocznik 1915, był z wykształcenia technikiem gorzelnianym, matka zaś, Bronisława, nie pracowała zawodowo.

Okupację niemiecką i pierwsze lata powojenne rodzina Kołodziejczyków spędziła w Goli. Tam też w 1945 roku Piotr rozpoczął edukację szkolną.

W 1952 roku ukończył siedmioklasową szkołę podstawową w rodzinnej miejscowości i kontynuował naukę w gostyńskim liceum. Po czterech latach kształcenia został absolwentem tej szkoły[26].

[23] Tamże, *Opis przebiegu służby wojskowej z akt personalnych żołnierza gen. broni Eugeniusza Molczyka*, k. 66-67.
[24] Wojskowe Biuro Historyczne (dalej: WBH), sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Życiorys P. Kołodziejczyka*, k. 103.
[25] Zob. J. K r ó l i k o w s k i, *Admirałowie Polskiej Marynarki Wojennej 1945-2004*, Toruń 2004, s. 70.
[26] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Zeszyt ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 2.

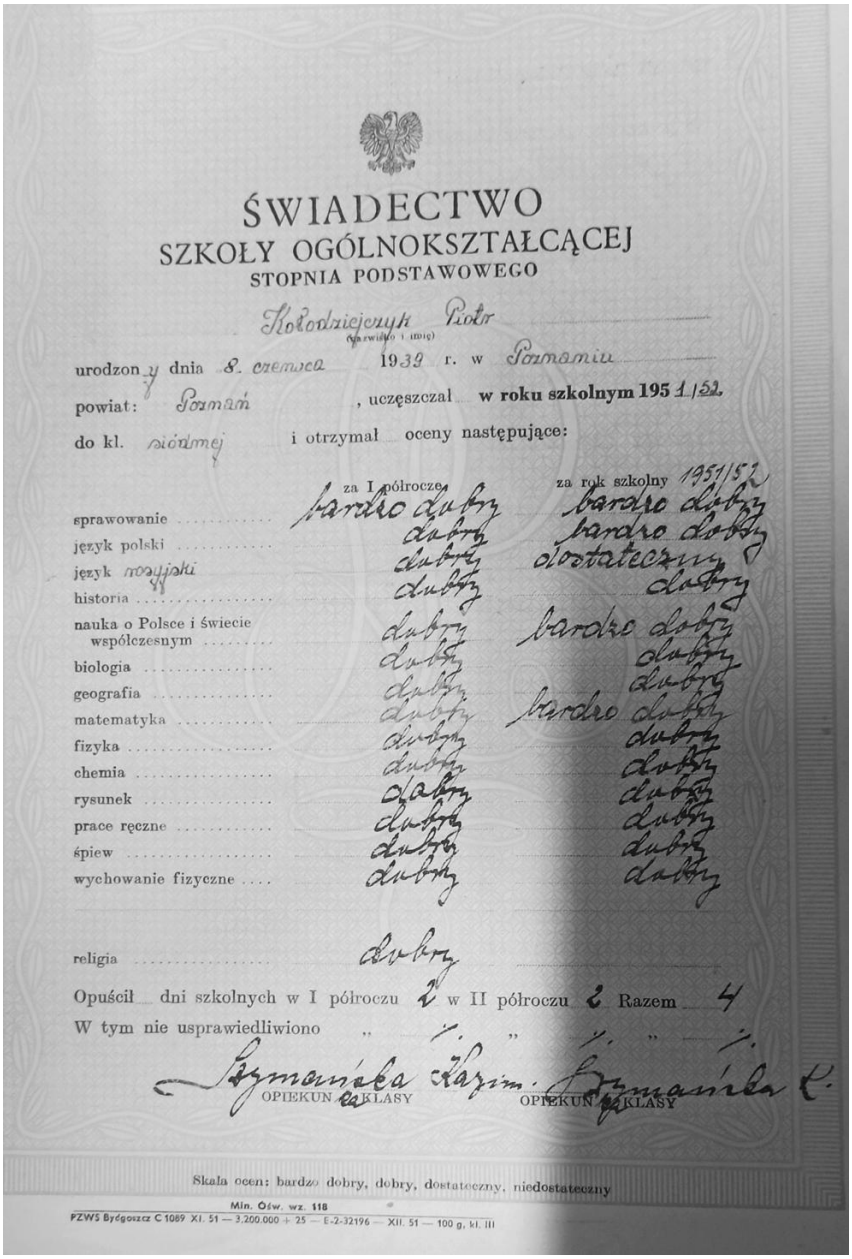

ŚWIADECTWO
SZKOŁY OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ
STOPNIA PODSTAWOWEGO

Kołodziejczyk Piotr
(nazwisko i imię)

urodzon y dnia 8. czerwca 1939 r. w Poznaniu
powiat: Poznań, uczęszczał w roku szkolnym 195 1/52
do kl. siódmej i otrzymał oceny następujące:

	za I półrocze	za rok szkolny 1951/52
sprawowanie	bardzo dobry	bardzo dobry
język polski	dobry	bardzo dobry
język rosyjski	dobry	dostateczny
historia	dobry	dobry
nauka o Polsce i świecie współczesnym	dobry	bardzo dobry
biologia	dobry	dobry
geografia	dobry	dobry
matematyka	dobry	bardzo dobry
fizyka	dobry	dobry
chemia	dobry	dobry
rysunek	dobry	dobry
prace ręczne	dobry	dobry
śpiew	dobry	dobry
wychowanie fizyczne	dobry	dobry
religia	dobry	

Opuścił dni szkolnych w I półroczu 2 w II półroczu 2 Razem 4
W tym nie usprawiedliwiono „ — „ — „ —

Łymańska OPIEKUN 2a KLASY
Kazim. Łymańska OPIEKUN 2a KLASY

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny

Min. Ośw. wz. 118
PZWS Bydgoszcz C 1089 XI. 51 — 3.200.000 + 25 — E-2-32196 — XII. 51 — 100 g. kl. III

Świadectwo ukończenia Szkoły Podstawowej w Goli.
Archiwum ZSO w Gostyniu

15 lipca 1956 roku Piotr wstąpił w szeregi Ludowego Wojska Polskiego, aby kontynuować naukę na Wydziale Pokładowym Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej w Gdyni (WSMW)[27].

[27] Tamże, *Życiorys P. Kołodziejczyka*, k. 103

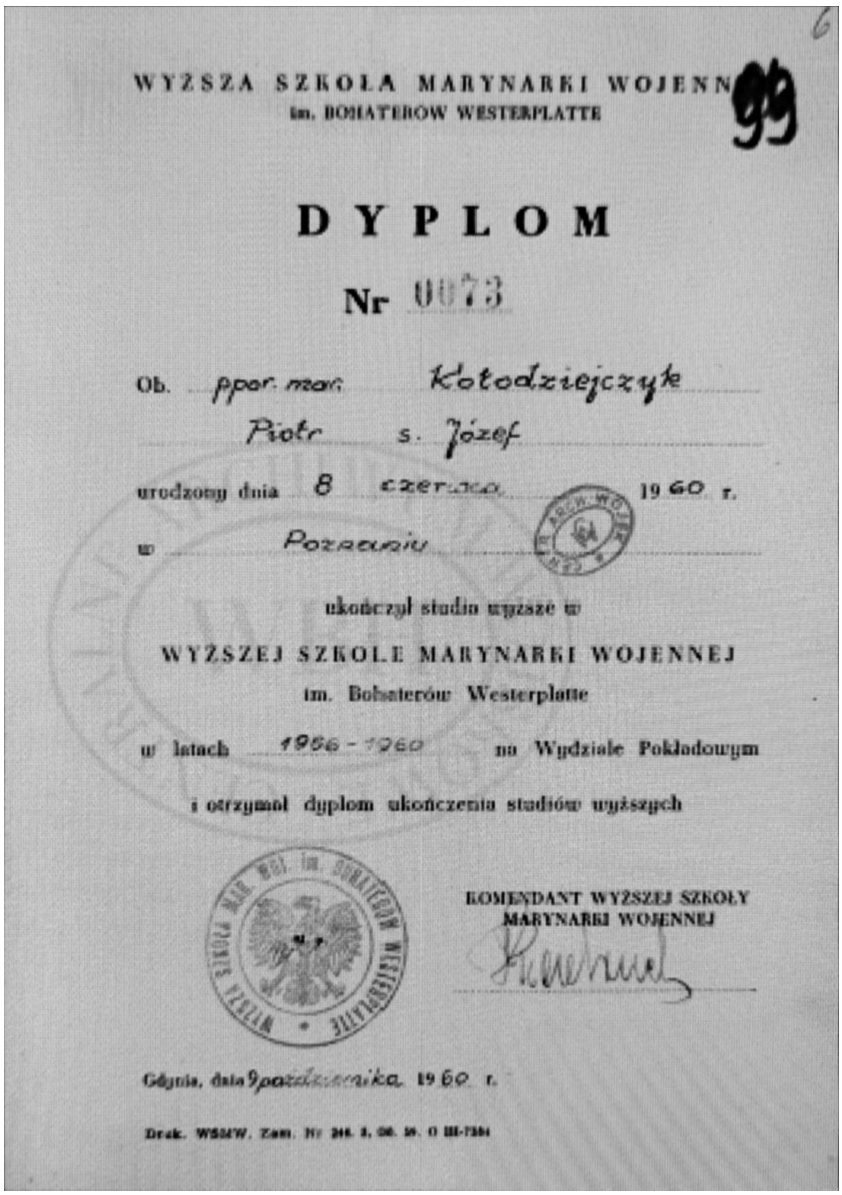

WYŻSZA SZKOŁA MARYNARKI WOJENNEJ
im. BOHATERÓW WESTERPLATTE

99

DYPLOM

Nr 0073

Ob. ppor. mar. Kołodziejczyk
Piotr s. Józef
urodzony dnia 8 czerwca 1960 r.
w Poznaniu

ukończył studia wyższe w
WYŻSZEJ SZKOLE MARYNARKI WOJENNEJ
im. Bohaterów Westerplatte
w latach 1956 - 1960 na Wydziale Pokładowym
i otrzymał dyplom ukończenia studiów wyższych

KOMENDANT WYŻSZEJ SZKOŁY
MARYNARKI WOJENNEJ

Gdynia, dnia 9 października 1960 r.

Druk. WSMW. Zam. Nr 246. 8. 06. 60. O III-7384

Dyplom ukończenia Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej w Gdyni. Archiwum WBH w Warszawie

Po trzech latach edukacji w WSMW podchorąży Piotr Kołodziejczyk złożył 30 sierpnia 1959 roku przysięgę wojskową[28]. Tego samego roku poddany został procedurze oceny przydatności do dalszej służby w LWP, czyli opiniowania służbowego przez przełożonych. Był to istotny element w roz-

[28] Tamże, *Potwierdzenie złożenia przysięgi wojskowej przez kpr. pchor. P. Kołodziejczyka*, k. 100

woju jego kariery. Negatywna opinia mogła przekreślić lub zahamować rozwój zawodowy żołnierza. Dowódca IV kompanii kapitan Bogdan Klimecki wysoko cenił charakter i osobowość podchorążego Piotra Kołodziejczyka. Z uznaniem zauważył, że w trakcie pobytu w szkole był niezwykle ceniony przez swoich kolegów i przełożonych.

Był słuchaczem zdyscyplinowanym, wykonującym terminowo i sumiennie rozkazy, postępującym zgodnie z obowiązującymi regulaminami. Taktowny wobec swoich kolegów oraz przełożonych, wesoły i towarzyski. Wolne chwile wykorzystywał na czytanie literatury oraz rozrywki kulturalne, jak kino czy teatr. Dobrze pełnił służbę wartowniczą i dyżurną, troszczył się o broń i sprzęt wojskowy. Nie był karany dyscyplinarnie. Opinia służbowa potwierdziła wysokie notowania Piotra Kołodziejczyka i przydatność do dalszego szkolenia w WSMW[29]. Dowódca okrętu, na którym Kołodziejczyk odbywał praktykę, podobnie wysoko ocenił jego wiedzę teoretyczną i praktyczną. Potwierdzeniem tego były uzyskane oceny dobre i bardzo dobre z egzaminów specjalistycznych[30].

Wysokie oceny i pozytywna opinia służbowa otworzyły możliwości dalszego rozwoju zawodowego w szeregach Marynarki Wojennej. W 1959 roku uchwałą Rady Państwa został mianowany na stopień podporucznika marynarki[31]. Po ukończeniu szkoły otrzymał tytuł zawodowy inżyniera nawigatora statku morskiego i został przydzielony do 3. Brygady Kutrów Torpedowych w Gdyni, obejmując stanowisko pomocnika dowódcy kutra torpedowego KT-87. Były to okręty pozyskane przez Polskę z ZSRS. Jako zastępca dowódcy tego okrętu uzyskał najlepsze wyniki na egzaminach kwalifikacyjnych zorganizowanych przez Sztab Główny Marynarki Wojennej[32]. Wyróżniający się oficerowie byli kierowani na kursy doskonalące. Taką ofertę otrzymał Kołodziejczyk, z której skorzystał i odbył roczny kurs broni rakietowej w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej im. Siergieja Mironowicza Kirowa w Baku[33].

Po powrocie do kraju w 1962 roku początkowo pozostawał do dyspozycji Dowództwa Marynarki Wojennej (DMW). W 1963 roku powierzono mu stanowisko dowódcy działu torpedowo-artyleryjskiego 3. Dywizjonu Kutrów Torpedowych. W tym samym roku otrzymał awans na stopień po-

[29] Tamże, *Opinia służbowa ppor. P. Kołodziejczyka za okres od 1.08.1956 do 1.11.1959 r.,* k. 42.
[30] Tamże, *Opinia służbowa ppor. P. Kołodziejczyka za okres od 31 lipca 1960 do 24 września 1960 r.*, k. 41.
[31] Tamże, *Zeszyt Ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 1.
[32] Tamże, *Uzasadnienie wniosku dowódcy 3 Dywizjonu Kutrów Torpedowych o nadanie Brązowego Medalu za „Za zasługi dla obronności kraju" dla kpt. mar. P. Kołodziejczyka*, k. 33.
[33] Tamże, *Zeszyt Ewidencyjny P. Kołodziejczyka, k. 4, Charakterystyka ppor. P. Kołodziejczyka uczestnika szkolenia w radzieckiej uczelni w latach 1961-1962*, k. 39.

rucznika marynarki wojennej. Rok później został przeniesiony na produkowane w stoczniach ZSRS kutry rakietowe projektu 205. Marynarka Wojenna Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stała się odbiorcą 13 kutrów pierwszej generacji. Były one wcielane do służby w latach 1964-1975. Otrzymały imiona od nadmorskich miast. Początkowo wchodziły w skład 3. Brygady Kutrów Torpedowych, a od 1971 roku 3. Flotylli Okrętów.

W latach 1964-1966 porucznik Piotr Kołodziejczyk pełnił funkcję zastępcy dowódcy kutra rakietowego ORP „Hel”[34], a w 1966 roku, w stopniu kapitana ,został dowódcą okrętu rakietowego ORP „Elbląg”[35]. W tym okresie wielokrotnie był wyróżniany przez swoich przełożonych. O wysokim poziomie wyszkolenia załogi kutra świadczyły najwyższe oceny za wykonanie zadania bojowego na poligonie w ZSRS 19 maja 1967 roku[36]. Okrętem ORP „Elbląg” dowodził do 1969 roku[37]. Wysokie notowania Kołodziejczyka w dowództwie MW otworzyły nowe możliwości w rozwoju kariery wojskowej i dalszego dokształcania się. W latach 1970-1973 został słuchaczem Akademii Marynarki Wojennej ZSRR w Leningradzie[38]. Po powrocie do kraju w stopniu komandora podporucznika powierzono mu funkcję pomocnika szefa Wydziału Szkolenia Operacyjno-Taktycznego DMW, w 1975 roku pełnił obowiązki zastępcy szefa Oddziału II Rozpoznawczego Sztabu DMW. Rok później został już szefem tego oddziału[39].

W 1975 roku Piotr Kołodziejczyk otrzymał kolejny awans na stopnień komandora porucznika. Od 1977 roku do 1978 roku dowodził Wydzieloną Grupą Polskiej Wojskowej Jednostki Specjalnej Doraźnych Sił Zbrojnych Organizacji Narodów Zjednoczonych na Wzgórzach Golan. Był to wydzielony komponent polskich sił zbrojnych, przeznaczony początkowo do zabezpieczenia logistycznego na spornym terenie, o który toczyły się walki izraelsko-syryjskie. Polski kontyngent wojskowy na Wzgórzach Golan był najdłużej istniejącym w dotychczasowej historii polskich sił zbrojnych, który działał w latach 1974-2009. Komandor porucznik Piotr Kołodziejczyk dowodził XIII zmianą i w oczach swoich przełożonych za udział w misji uzyskał bar-

[34] Tamże, *Wniosek dowódcy 3 Brygady Kutrów Torpedowych o przeniesienie por. P. Kołodziejczyka na stanowisko zastępcy dowódcy okrętu ORP „Hel”*, k. 37.
[35] Tamże, *Wniosek dowódcy 3 Dywizjonu Kutrów Torpedowych o przeniesienie kpt. P. Kołodziejczyka na stanowisko dowódcy okrętu ORP „Elbląg”*, k. 36, *Opinia służbowa kpt. mar. P. Kołodziejczyka d-cy ORP „Elbląg” za okres od 1 stycznia 1967 r. do 1 listopada 1969 r.*, k. 32.
[36] Tamże, *Wniosek dowódcy 3 Dywizjonu Kutrów Torpedowych o nadanie Brązowego Medalu za „Za zasługi dla obronności kraju” dla kpt. mar. P. Kołodziejczyka,* k. 33.
[37] Tamże, *Zeszyt Ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 4.
[38] Tamże, *Świadectwo ukończenia przez kmdr ppor. P. Kołodziejczyka leningradzkiej Akademii Marynarki Wojennej 26 czerwca 1973 r.*, k. 88.
[39] Tamże, *Wniosek o wyznaczenie kmdr por. P. Kołodziejczyka na stanowisko szefa Oddziału II Rozpoznawczego Sztabu DMW z 25 czerwca 1976 r.*, k. 25.

dzo dobre oceny[40]. W 1978 roku skierowany został na studia do Wojskowej Akademii Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRS im. Klimienta Woroszyłowa w Moskwie[41]. W ten sposób wszedł w elitarny poczet absolwentów tej prestiżowej uczelni wojskowej w byłym Układzie Warszawskim. Częste wizyty w ZSRS zaowocowały doskonałą znajomością języka rosyjskiego, a język angielski opanował w stopniu bardzo dobrym, uczestnicząc w 1975 roku w kursie doskonalenia tego języka[42].

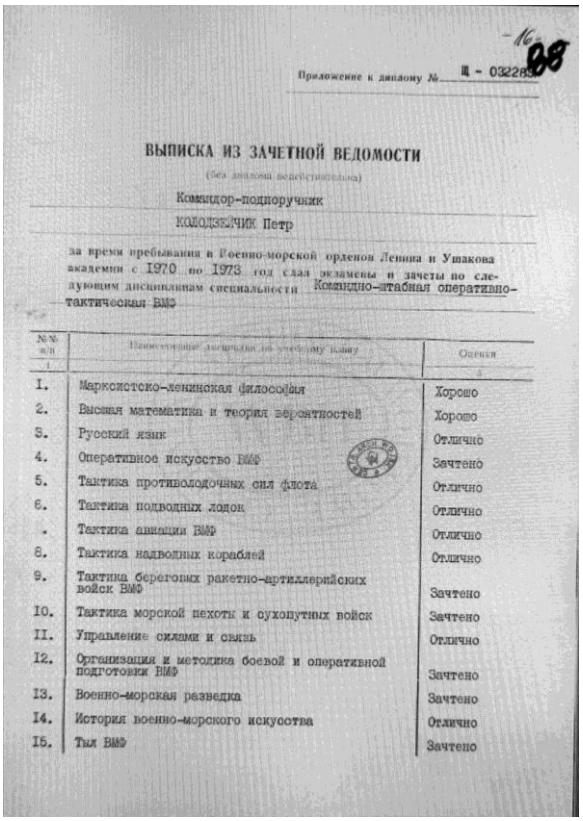

Приложение к диплому № Щ - 032288

ВЫПИСКА ИЗ ЗАЧЕТНОЙ ВЕДОМОСТИ

(без диплома недействительна)

Командор-подпоручник

КОЛОДЗЕЙЧИК Петр

за время пребывания в Военно-морской орденов Ленина и Ушакова академии с 1970 по 1973 год сдал экзамены и зачеты по следующим дисциплинам специальности Командно-штабная оперативно-тактическая ВМФ

№№ п/п	Наименование дисциплин по учебному плану	Оценка
1.	Марксистско-ленинская философия	Хорошо
2.	Высшая математика и теория вероятностей	Хорошо
3.	Русский язык	Отлично
4.	Оперативное искусство ВМФ	Зачтено
5.	Тактика противолодочных сил флота	Отлично
6.	Тактика подводных лодок	Отлично
.	Тактика авиации ВМФ	Отлично
8.	Тактика надводных кораблей	Отлично
9.	Тактика береговых ракетно-артиллерийских войск ВМФ	Зачтено
10.	Тактика морской пехоты и сухопутных войск	Зачтено
11.	Управление силами и связь	Отлично
12.	Организация и методика боевой и оперативной подготовки ВМФ	Зачтено
13.	Военно-морская разведка	Зачтено
14.	История военно-морского искусства	Отлично
15.	Тыл ВМФ	Зачтено

Świadectwo ukończenia przez kmdr. ppor. P. Kołodziejczyka leningradzkiej Akademii Marynarki Wojennej 26 czerwca 1973 r.
Archiwum WBH w Warszawie

[40] Tamże, *Opinia specjalna kmdr por. P. Kołodziejczyka za okres służby jako d-ca Grupy Wydzielonej Polskiej Wojskowej Jednostki Specjalnej w Syrii w okresie od 1 sierpnia 1977 do 29 maja 1978 r.*, k. 24.

[41] Tamże, *Opinia specjalna kmdr P. Kołodziejczyka z 12 kwietnia 1978 r. w celu skierowania na studia do Akademii Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych im. K. Woroszyłowa w Moskwie*, k. 23.

[42] Tamże, *Zaświadczenie Nr 145/75 Studium Języków Obcych przy Ośrodku Szkolenia Oficerów Politycznych im. L. Waryńskiego w Łodzi potwierdzające złożenie przez kmdr ppor. P. Kołodziejczyka przed Komisja Egzaminacyjną egzaminu I stopnia ze znajomości języka angielskiego z 30 lipca 1975 r. na ocenę bardzo dobrą*, k. 87.

Dotychczasowe osiągnięcia zawodowe i polityczne spowodowały, że Piotr Kołodziejczyk został włączony przez wierchuszkę polityczno-wojskową ówczesnej władzy do Funduszu Przyspieszonego Rozwoju[43]. W wojskowych służbach specjalnych PRL tego typu strukturę nazywano kadrą perspektywiczną[44]. Do funduszu zaliczano oficerów uzyskujących najwyższe wyniki, najbardziej uzdolnionych i zaangażowanych w służbie, o wysokich wartościach moralnych i kwalifikacjach zawodowych oraz dobrym stanie zdrowia rokującym perspektywę objęcia w drodze przyspieszonej co najmniej dwóch kolejnych wyższych stanowisk służbowych[45]. Zapewniono im przywileje finansowe i możliwość wszechstronnego szkolenia.

Po ukończeniu leningradzkiej Akademii i powrocie do kraju z Bliskiego Wschodu 31 lipca 1980 roku, Kołodziejczyk pełnił obowiązki dowódcy 3. Flotylli Okrętów Marynarki Wojennej, czyli największej jednostki organizacyjnej wchodzącej w skład Marynarki Wojennej[46]. Po trzech latach dowodzenia flotyllą 1 sierpnia 1983 roku został szefem sztabu i zastępcą dowódcy Marynarki Wojennej[47]. 28 sierpnia 1987 roku generał armii Wojciech Jaruzelski złożył podpis pod Dyrektywą nr 9 mianującą kontradmirała Piotra Kołodziejczyka dowódcą Marynarki Wojennej[48]. Faktycznie kierował tą formacją wojskową od 10 lutego 1986 roku, pełniąc obowiązki dowódcy. Najwyższa funkcja w morskich siłach zbrojnych i wysokie noty w dowództwie polskich sił zbrojnych spowodowały, że w listopadzie 1989 roku Prezydent Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej Wojciech Jaruzelski awansował Kołodziejczyka na stopień wiceadmirała[49]. W grudniu tego samego roku Kołodziejczyk objął stanowisko szefa Głównego Zarządu Wychowawczego Wojska Polskiego, czyli instytucji, która sprawowała ideowe i polityczne kierownictwo nad Wojskiem Polskim[50].

---

[43] Tamże, *Wniosek o przeniesienie kmdr por. P. Kołodziejczyka na stanowisko szefa Oddziału II Rozpoznawczego DMW*, k. 25.

[44] Zob. *Bunt generałów złotego funduszu*, https://tinyurl.com/3bsrznyx [Dostęp: 30 maja 2024 roku].

[45] Szerzej na temat Złotego Funduszu Kadry Oficerskiej zob. gen. dyw. dr Franciszek Puchała**,** *Doświadczenie oficerów paradoksalną przyczyną ich zwalniania*, https://tinyurl.com/ym3x39yx [Dostęp: 30 maja 2024 roku].

[46] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Propozycja kadrowa powierzenia kmdr P. Kołodziejczykowi pełnienie obowiązków służbowych na stanowisku dowódcy 3. Flotylli Okrętów MW*, k. 22, *Propozycja kadrowa zatwierdzająca kmdr P. Kołodziejczyka na stanowisko dowódcy 3. Flotylli Okrętów MW,* k. 21.

[47] Tamże, *Indywidualna karta ewidencyjno-opiniodawcza kmdr P. Kołodziejczyka*, k. 18-19.

[48] Tamże, *Dyrektywa nr 9 z 28 sierpnia 1987 r. podpisana przez gen. armii W. Jaruzelskiego potwierdzająca nominację kadm. P. Kołodziejczyka na dowódcę MW*, k. 12.

[49] Tamże, *Akt mianowania P. Kołodziejczyka na stopień wiceadmirała podpisany przez gen. armii W. Jaruzelskiego 3 października 1989 r.*, k. 11.

[50] Tamże, *Zeszyt ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 4, *Karta przeglądu kadrowego wiceadm. P. Kołodziejczyka*, k. 9.

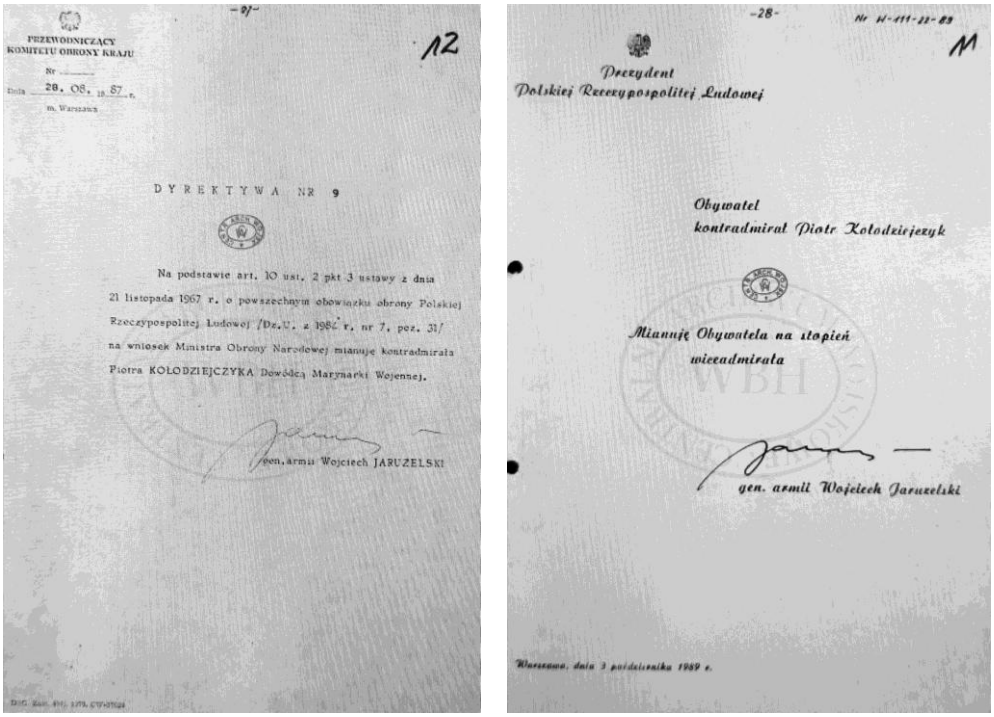

PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU OBRONY KRAJU

Nr
Data 28. 08. 19 87 r.
m. Warszawa

-27-

12

DYREKTYWA NR 9

Na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej /Dz.U. z 1984 r. nr 7, poz. 31/ na wniosek Ministra Obrony Narodowej mianuję kontradmirała Piotra KOŁODZIEJCZYKA Dowódcą Marynarki Wojennej.

gen. armii Wojciech JARUZELSKI

-28-

Nr W-111-22-89

M

Prezydent
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Obywatel
kontradmirał Piotr Kołodziejczyk

Mianuję Obywatela na stopień
wiceadmirała

gen. armii Wojciech Jaruzelski

Warszawa, dnia 3 października 1989 r.

Dokument potwierdzający awans kontradmirała Piotra Kołodziejczyka na dowódcę Marynarki Wojennej (z lewej) oraz potwierdzenie otrzymania nominacji na stopień wiceadmirała Marynarki Wojennej. Archiwum WBH w Warszawie

6 lipca 1990 roku powołany został uchwałą Sejmu RP na Ministra Obrony Narodowej[51]. Funkcję tę pełnił w rządzie premiera Tadeusza Mazowieckiego oraz Jana Krzysztofa Bieleckiego. Na podkreślenie zasługuje fakt, że był pierwszym oficerem MW powołanym na stanowisko resortu obrony.

Kariera wojskowa wiceadmirała zakończyła się 23 grudnia 1991 roku, czyli w momencie odwołania Piotra Kołodziejczyka przez Sejm RP ze stanowiska szefa MON[52]. Tydzień później, 31 grudnia 1991 roku, nowo mianowany minister obrony narodowej Jan Parys zwolnił wiceadmirała Piotra Kołodziejczyk z zawodowej służby wojskowej i przeniósł go do rezerwy z powodu nabycia prawa do emerytury wojskowej w pełnej wysokości[53].

[51] *Uchwała Sejmu RP z 6 lipca 1990 r. w sprawie powołania ministra obrony narodowej*, Monitor Polski (M.P.) z 1990, nr 27, poz. 213.
[52] *Uchwała Sejmu RP z 23 grudnia 1991 r. w sprawie powołania Rady Ministrów*, M.P. z 1992 r., nr 1, poz. 1.
[53] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Decyzja nr I/Kadr Ministra Obrony Narodowej z 31 grudnia 1991 r. w sprawie zwolnienia z zawodowej służby wojskowej i przeniesienia do rezerwy wiceadmirała P. Kołodziejczyka*, k. 76.

Wiceadmirał Piotr Kołodziejczyk.
Archiwum WBH w Warszawie

Warto zauważyć, że była to jedna z pierwszych decyzji personalnych nowego ministra w rządzie Jana Olszewskiego. Minister Parys, który był zdecydowanym zwolennikiem rewolucji programowej i kadrowej w wojsku, przeniósł w stan spoczynku Kołodziejczyka bez wiedzy prezydenta Wałęsy, który przyzwyczajony był do wpływania na wszystkie ważniejsze decyzje kadrowe między innymi w tym resorcie[54]. Napięcia spowodowane politycznymi okolicznościami rozstania z mundurem i zapewne osobiste rozgoryczenie wiceadmirała sprawiły podjęcie decyzji o zaskarżeniu decyzji ministra Parysa do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA)[55]. Kołodziejczyk argumentował, że ponieważ był posłem, przysługiwała mu ochrona prawna

[54] A. D u d e k, *Historia polityczna Polski 1989-2023*, Warszawa 2023, s. 153.
[55] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Skarga P. Kołodziejczyka do NSA w Warszawie na decyzję nr 4/kadr Ministra Obrony Narodowej z 28 stycznia 1992 r. w przedmiocie zwolnienia skarżącego z zawodowej służby wojskowej i przeniesienia go do rezerwy*, k. 52-53.

przed zwolnieniem zarówno w czasie trwania kadencji, jak i dwa lata po jej upływie. NSA, mając wątpliwości, czy ochrona może obejmować żołnierzy zawodowych, zwrócił się do Sądu Najwyższego (SN) o wyjaśnienie tej kwestii. SN – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wydanej 23 lipca 1992 roku uchwale stwierdził, że ochrona prawna stosunku pracy nie obejmuje posłów i senatorów będących żołnierzami zawodowymi. Definitywnie ta najwyższa instancja sądownicza Polski w pięcioosobowym składzie rozstrzygnęła spór prawny na korzyść ministra Parysa w przedmiocie zwolnienie z zawodowej służby wojskowej i przejścia wiceadmirała Piotra Kołodziejczyka do cywila po 36-letniej służbie w wojsku[56]. Ostatecznie 18 września 1992 roku Piotr Kołodziejczyk został emerytowanym żołnierzem zawodowym[57].

Wydawałoby się, że w ten sposób zakończył swoją przygodę z resortem obrony. Jednak nic bardziej mylnego. 26 października 1993 roku emerytowany wiceadmirał został powołany do rządu Waldemara Pawlaka na stanowisko Ministra Obrony Narodowej[58]. Funkcję tę sprawował przez 380 dni do 10 listopada 1994 roku[59]. Okoliczności zwolnienia Piotra Kołodziejczyka z funkcji Ministra Obrony Narodowej budziły i nadal budzą spore i nie do końca wyjaśnione kontrowersje. Jako oficjalny pretekst odwołania szefa MON premier Pawlak podał nierealizowanie uchwał Komitetu Obrony Kraju[60]. Wiadomo, że decyzja ta zapadła pod naciskiem prezydenta Lecha Wałęsy i wbrew opinii Sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Wydarzenie to nazwano w historiografii „obiadem drawskim". Omawiana sytuacja miała miejsce 30 września 1994 roku w trakcie kursu szkoleniowego dla najwyższej kadry dowódczej Sił Zbrojnych, który był realizowany na drawskim poligonie. To tam na spotkanie z dowódcami przybył prezydent Lech Wałęsa.

W trakcie obiadu w towarzystwie dowódców wojskowych Wałęsa poprosił zebranych o szczerą ocenę sytuacji w armii. Zgromadzona generalicja skrytykowała cywilne dowództwo, w tym szefa resortu obrony Kołodziejczyka[61]. Za namową szefa sztabu generalnego Wojska Polskiego generała dywizji Tadeusza Wileckiego Lech Wałęsa zaproponował Kołodziejczykowi, by ten podał się do dymisji. Oficjalnym powodem rozstania z Koło-

[56] Tamże, *Uchwała SN – Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 lipca 1992 r. w sprawie skargi P. Kołodziejczyka*, k. 48-50.
[57] Tamże, *Zeszyt ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 5.
[58] *Zarządzenie Prezydenta RP z dnia 26 października 1993 r. w sprawie powołania Rady Ministrów*, M.P. z 1993 r., nr 55, poz. 509.
[59] *Zarządzenie Prezydenta RP z dnia 10 listopada 1994 r. w sprawie odwołania ze składu Rady Ministrów*, M.P. z 1994 r., nr 59, poz. 511.
[60] Zob. *Informacja prezesa Rady Ministrów o przyczynach odwołania ministra obrony narodowej P. Kołodziejczyka*, https://tinyurl.com/yjmrsn5y [Dostęp: 30 maja 2024 roku].
[61] J. K r ó l i k o w s k i, *Generałowie i admirałowie Wojska Polskiego 1943-1990*, t. II, Toruń 2010, s. 213.

dziejczykiem była – w ocenie Wałęsy – zbyt powolna reforma armii. Kołodziejczyk odmówił i oskarżył prezydenta Wałęsę o próbę niekonstytucyjnego odwołania ministra ze stanowiska. Nieoficjalnie Kołodziejczyk musiał zostać odwołany z ministerstwa, ponieważ był przeciwny podporządkowaniu Sztabu Generalnego prezydentowi[62]. Inna wersja pożegnania ze stanowiskiem ministra głosiła, że Kołodziejczyk był zdecydowanym przeciwnikiem wyjęcia spod władzy i kontroli ministra obrony narodowej Wojskowych Służb Informacyjnych (WSI) i podporządkowanie ich szefowi Sztabu Generalnego. Orędownikiem takiego rozwiązania był zaś ówczesny szef tej instytucji wojskowej generał brygady Konstanty Malejczyk[63].

O sytuacji panującej w wojskowych służbach specjalnych między innymi za czasów ministra Kołodziejczyka świadczą wnioski płynące z *Raportu o działaniach żołnierzy i pracowników WSI…* Autorzy tego dokumentu opisali sprawę nasłuchu obiadu drawskiego. Otóż 30 września 1994 roku żołnierze Oddziału Radioelektronicznego WSI zarejestrowali rozmowy prowadzone przez generała Tadeusza Wileckiego i generała Konstantego Malejczyka z szefem UOP generałem Gromosławem Czempińskim w sprawie sprzedaży do Angoli 62 transporterów opancerzonych BWP-2. Taśma z tych rozmów została zabezpieczona i sporządzono z niej stenogram, który trafił do szefa Zarządu Kontrwywiadu WSI komandora Kazimierza Głowackiego. Ten przedstawił materiały Ministrowi Obrony Narodowej Piotrowi Kołodziejczykowi. Materiały po zwróceniu do Głowackiego w nieznanych okolicznościach zostały utracone. W 1995 roku Prokuratura Warszawskiego Okręgu Wojskowego odmówiła wszczęcia postępowania przygotowawczego w tej sprawie, ponieważ uznała, że był to jawny nasłuch, a nie podsłuch[64]. Autorzy raportu wskazali osoby, które ponosiły odpowiedzialność za nieprawidłowości, zaniechania i brak odpowiedniego nadzoru nad działalnością Wojskowych Służb Informacyjnych. Do szerokiego grona zaliczeni zostali między innymi Minister Obrony Narodowej Piotr Kołodziejczyk oraz pierwszy Szef WSI komandor Czesław Wawrzyniak[65].

Piotr Kołodziejczyk już od najmłodszych lat angażował się w życie społeczno-polityczne kraju. Będąc uczniem Szkoły Podstawowej w Goli, został harcerzem i pełnił funkcję członka Rady Drużyny. Kierownik miejscowej szkoły charakteryzując ucznia Piotra Kołodziejczyka, stwierdził

[62] A. D u d e k, *Historia polityczna…*, s. 233.
[63] S. C e n c k i e w i c z, *Długie ramię Moskwy*, Poznań 2011, s. 404.
[64] *Raport o działaniach żołnierzy i pracowników WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych oraz o innych działaniach wykraczających poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, M.P. z 2007 r., nr 11, poz. 110, s. 80-81.
[65] Tamże.

„…wyrośnie na dzielnego człowieka budowniczego socjalizmu w Polsce Ludowej". To, jak się okaże, trafne stwierdzenie znajduje się w opinii ucznia kończącego VII klasę szkoły powszechnej w 1952 roku, która była wymagana w naborze do szkoły średniej[66]. W gostyńskim liceum został przyjęty do młodzieżowej organizacji Związku Młodzieży Polskiej. Było to zrzeszenie ideowo-polityczne wzorowane na radzieckim Komsomole, działające w Polsce w latach 1948-1957. Organizacja ta została powołana przez rządzących krajem komunistów do realizowania polityki ich partii wobec młodzieży. Przede wszystkim służyła indoktrynacji młodych, kształceniu nowych kadr dla władzy oraz pomocy w przebudowie społeczeństwa na modłę komunistyczną. Stanowiła jeden z symboli polskiego stalinizmu. W trakcie nauki w liceum Piotr czterokrotnie wchodził w skład zarządu szkolnego, pełniąc funkcję wiceprzewodniczącego tej organizacji. Działał także w innych organizacjach, takich jak: Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Liga Przyjaciół Żołnierza.

Te dwie ostatnie organizacje wpisywały się w obraz ówczesnej komunistycznej propagandy i służyły jako trampolina do awansu w kolejnych szczeblach kariery zawodowej i politycznej. Znamienne jest, że Piotr Kołodziejczyk, urodzony w Poznaniu, mieszkaniec Wielkopolski, wstąpił do wojska po wydarzeniach, które przeszły do historii jako Poznański Czerwiec 1956. Ta ważna data w historii Polski pierwszego w PRL strajku generalnego i demonstracji ulicznych krwawo stłumionych przez wojsko i milicję powinna być jasnym sygnałem ostrzegawczym dla nastoletniego Piotra w kreowaniu swojej kariery zawodowej. Jednak jego dalsze wybory świadczyły o pełnej akceptacji działania ówczesnej władzy politycznej kraju. W 1958 roku wstąpił do wojskowego koła Marynarki Wojennej działającego przy 3. kompanii WSMW i został wybrany jego sekretarzem. W maju 1959 roku przyjęto go w poczet członków-kandydatów PZPR[67]. Po odbyciu stażu kandydackiego został pełnoprawnym członkiem tej hegemonicznej partii komunistycznej okresu PRL. Ta decyzja była bez wątpienia jednym z czynników otwarcia szeroko furtki do błyskotliwej kariery wojskowej Piotra Kołodziejczyka.

Gdy był elewem wojskowej szkoły, przełożeni zauważyli jego aktywność na zajęciach politycznych, gdzie referował zagadnienia trafnie i rzeczowo. Dowódca 4. kompanii przyznał w opinii, że Kołodziejczyk jest dobrze wyrobiony politycznie[68]. W podobnym tonie charakteryzowano jego zaanga-

[66] *Zakładowe Archiwum Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Gostyniu, Teczka kandydatów do Liceum Ogólnokształcącego w Gostyniu urodzonych w 1939 r., Opinia o uczniu tutejszej szkoły Kołodziejczyku Piotrze i jego ojcu Józefie z 12 czerwca 1952 r.*, brak paginacji.

[67] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Życiorys P. Kołodziejczyka*, k. 103-104.

[68] Tamże, *Opinia służbowa ppor. P. Kołodziejczyka za okres od 1 sierpnia 1956 do 1 listopada 1959 r.*, k. 42.

żowanie polityczne w kolejnych opiniach służbowych. W 1963 roku porucznik marynarki Piotr Kołodziejczyk został zaliczony do grona aktywnych działaczy partyjnych z racji pełnienia funkcji nieetatowego sekretarza POP (podstawowa organizacja partyjna), czyli najmniejszej komórki PZPR[69]. Z uznaniem podkreślano jego pozytywne ustosunkowanie się do obecnej rzeczywistości politycznej. Kolejne opinie służbowe utwierdzały w przekonaniu, że towarzysz Piotr Kołodziejczyk jest człowiekiem partii

W następnych latach z uznaniem piął się nie tylko po kolejnych szczeblach kariery wojskowej, ale także politycznej. Będąc dowódcą okrętu wojennego OPR „Elbląg", został członkiem Komitetu Partyjnego Brygady i chętnie angażował się w pracę partyjno-polityczną[70]. W opinii okresowej za lata 1979-1984 dowódca Marynarki Wojennej admirał Ludwik Janczyszyn podkreślał zaangażowanie marynarzy flotylli dowodzonej przez Piotra Kołodziejczyka w zaprowadzaniu ładu i spokoju publicznego oraz w egzekwowaniu przepisów stanu wojennego. Z uznaniem wyrażono się o rzetelnym wypełnianiu postanowień Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, czyli organu administrującego Polską w czasie stanu wojennego kierowanego przez generała Wojciecha Jaruzelskiego[71]. Za umacnianie ładu i porządku publicznego został odznaczony dwukrotnie – w 1984 roku i 1987 roku – odznaką resortową „Za zasługi w ochronie porządku publicznego"[72]. W kolejnych latach Piotr Kołodziejczyk awansował w hierarchii politycznej komunistycznej władzy.

Jako prominentny aparatczyk i wiernie wykonujący rozkazy komunistycznej junty wojskowej został członkiem Egzekutywy Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Gdańsku[73]. To polityczne ciało było odpowiednikiem Biura Politycznego w terenie i pełniło władzę wykonawczą oraz kierowało bieżącą działalnością wojewódzkiej organizacji partyjnej. Na jej posiedzeniach zapadały kluczowe decyzje dotyczące funkcjonowania całego województwa. Do kompetencji egzekutywy należało między innymi: analizowa-

[69] Tamże, *Opinia służbowa-okresowa por. P. Kołodziejczyka za okres od 1 kwietnia do 30 października 1963 r.*, k. 38.
[70] Tamże, *Opinia służbowa-okresowa kpt. P. Kołodziejczyka za okres od 1 stycznia 1967 r. do 1 listopada 1969 r.*, k. 32.
[71] Tamże, *Opinia okresowa kmdr P. Kołodziejczyka za okres od 1 marca 1979 r. do 31 lipca 1984 r.*, k. 13.
[72] Tamże, *Zeszyt ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 4.
[73] Zob. Dane osoby z katalogu kierowniczych stanowisk partyjnych i państwowych PRL „Biuletyn Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu" https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/34645 [Dostęp: 4 czerwca 2024 roku]; *XX Wojewódzka Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza PZPR obradowała w Gdańsku*, „Dziennik Bałtycki" 1986, nr 24, k. 1, P. B r z e z i ń s k i, *Prominenci i marionetki. Prozopografia Egzekutywy KW PZPR w Gdańsku w latach 1975-1990*, „Rocznik Gdański" 2020, t. LXXX, s. 130, 134.

nie bieżącej sytuacji społeczno-politycznej, kierowanie pracą aparatu partyjnego, powoływanie i odwoływanie pracowników politycznych PZPR oraz rekomendowanie kandydatów na kierownicze stanowiska w województwie[74]. Towarzysz Piotr Kołodziejczyk został delegatem na X zjazd PZPR[75]. Będzie pełnił tę niezbyt zaszczytną funkcję do stycznia 1990 roku, kiedy to nastąpiło samorozwiązanie tej komunistycznej partii. Wydawałoby się, że ten ważny moment w historii Polski to okazja do reformy w wojsku, przeglądu kadr wojskowych, podziękowania za służbę partyjnym generałom i odesłanie ich na odpoczynek. Takich działań nie podjęto.

Tu trzeba postawić istotne pytanie: dlaczego człowiek ekipy Jaruzelskiego mógł nadal pełnić wysokie funkcje w bastionie Solidarności? Odpowiedź na to pytanie rozpala wyobraźnię wielu badaczy historii Polski tego okresu. Coraz częściej pojawiają się sugestie o zaangażowaniu oficerów Marynarki Wojennej w przetransportowanie drogą morską w 1980 roku Lecha Wałęsy do Stoczni Gdańskiej. Według opinii niektórych naukowców Wałęsa był człowiekiem służb specjalnych PRL, który po przewiezieniu motorówką Marynarki Wojennej do stoczni został przywódcą strajkujących robotników. W ten sposób komuniści poprzez Wałęsę mieli kierować strukturami późniejszej Solidarności. Osobą, która miała dowodzić motorówką, był Romuald Waga. U schyłku PRL w latach 1986-1989 pełnił on funkcję szefa sztabu i był pierwszym zastępcą dowódcy Marynarki Wojennej, czyli ówczesnego zwierzchnika morskich sił zbrojnych Piotra Kołodziejczyka.

W czasach prezydentury Wałęsy admirał Waga zrobił zawrotną karierę. Kiedy Kołodziejczyk objął tekę Ministra Obrony Narodowej, to Waga zastąpił go na stanowisku dowódcy Marynarki Wojennej. W 1995 roku został awansowany na stopnień admirała. Był to drugi awans na ten stopień w historii MW Rzeczpospolitej Polski. Nominację wręczył mu Prezydent RP Lech Wałęsa. Funkcję dowódcy MW pełnił do 1996 roku[76]. To tylko jedna z hipotez pojawiających się w przestrzeni publicznej sugerująca powody karier wojskowych i politycznych dowódców Marynarki Wojennej.

Mimo kompromitacji komunistycznej władzy Piotr Kołodziejczyk nadal aktywnie uczestniczył w życiu politycznym kraju, zostając posłem Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej X kadencji z puli PZPR. Parlamentarzystów wybrano w pierwszych, częściowo wolnych wyborach w historii Polski po II wojnie światowej. Zostały one przeprowadzone w ramach uzgodnień dokonanych przez ekipę Solidarności i stronę rządową przy Okrągłym Stole. W czasie pełnienia mandatu poselskiego Kołodziejczyk zasiadał

[74] *Dyskusja na XX Wojewódzkiej Konferencji*, „Dziennik Bałtycki" 1986, nr 245, s. 2.
[75] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Indywidualna Karta Ewidencyjno-Opiniodawcza Ministra Obrony Narodowej P. Kołodziejczyka*, k. 19.
[76] Zob. biogram admirała R. Wagi – J. K r ó l i k o w s k i, *Generałowie i admirałowie Wojska Polskiego w latach 1943-1990*, t. IV, Toruń 2010. S. 187-189.

w Komisji Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Gospodarki Morskiej, Komisji Sprawiedliwości i Komisji Nadzwyczajnej do zbadania działalności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych[77]. W trakcie kadencji Piotr Kołodziejczyk znalazł się w Klubie Posłów Wojskowych, który skupiał siedmiu posłów będących wysokimi oficerami LWP[78].

Kołodziejczyk był sygnatariuszem aktu rozwiązania Układu Warszawskiego oraz uczestniczył w rozmowach na temat wycofania jednostek Armii Radzieckiej z Polski. Zainicjował kontakty z dowództwem NATO. W latach 1991-1993 pracował jako dyrektor biura Morskiej Fundacji Rozwoju Żeglarstwa Regatowego. To aktywny działacz międzynarodowego ruchu żeglarskiego. W latach 1993-2006 był przewodniczącym, a następnie prezesem zarządu Rady „The Sail Training Association Poland"[79]. Mieszkał w Gdyni. Zmarł 2 września 2019 roku. Został pochowany 9 września na cmentarzu Marynarki Wojennej w Gdyni[80] .

Wizyta Piotra Kołodziejczyka w gostyńskim liceum. W pierwszym rzędzie siedzą: Andrzej Pospieszyński – Starosta Gostyński, Piotr Kołodziejczyk – Minister Obrony Narodowej, Jerzy Woźniakowski – Burmistrz Gostynia, Leszek Szczepaniak – Wicestarosta Gostyński, Andrzej Czupryński, ks. Henryk Szwarc – proboszcz parafii pw. Ducha Świętego i Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gostyniu.
Archiwum ZSO w Gostyniu

[77] Zob. *Archiwum danych o posłach*, https://tinyurl.com/3wjcn93f [Dostęp: 3 czerwca 2024 roku].
[78] Zob. *Kluby i koła w Sejmie X kadencji*, https://tinyurl.com/44csbdsw [Dostęp: 3 czerwca 2024 roku].
[79] J. K r ó l i k o w s k i, *Generałowie i admirałowie Wojska Polskiego 1943-1990*, t. II, s. 213.
[80] *Nekrolog P. Kołodziejczyka* w wyborcza.pl https://tinyurl.com/3y352jvx [Dostęp 5 czerwca 2024 roku].

Tabela 3.

Ordery i odznaczenia wiceadmirała Piotra Kołodziejczyka

Lp.	Nazwa orderu/odznaczenia	Data otrzymania
1.	Srebrny Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	1967
2.	Brązowy Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”	1968
3.	Srebrny Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”	1969
4.	Srebrny Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	1973
5.	Złoty Krzyż Zasługi	1976
6.	Złoty Medal „Za zasługi dla obronności kraju”	1977
7.	Medal UNDOF za misję rozdzielania wojsk na Wzgórzach Golan	1978
8.	Złoty Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny	1981
9.	Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski	1981
10.	Medal „Za umacnianie braterstwa broni” (ZSRR)	1982
11.	Order Czerwonej Gwiazdy (ZSRR)	1984
12.	Medal 40-lecia PRL	1984
13.	Brązowa Odznaka „Za zasługi w ochronie porządku publicznego”	1984
14.	Medal 30-lecia Rewolucji Sił Zbrojnych Kuby	1986
15.	Złota Odznaka „Za zasługi w ochronie porządku publicznego”	1987
16.	Medal 70-lecia Armii Czerwonej (ZSRR)	1988
17.	Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski	1990[81]

Tabela 4.

Przebieg służby wojskowej wiceadmirała Piotra Kołodziejczyka

Data	Jednostka wojskowa	Stanowisko
15.07.1956–14.12.1960	WSMW	Słuchacz
15.12.1960–28.01.1961	DMW	Dyspozycja
29.01.1961–30.01.1961	BKT	Dyspozycja
31.01.1961–23.08.1961	BKT	Pomocnik dowódcy kutra KT-87
24.08.1961–15.10.1962	Wyższa Szkoła Morska im. Kirowa	Słuchacz
16.10.1962–4.11.1962	DMW	Dyspozycja
5.11.1962–5.04.1963	BKT	Dyspozycja
6.04.1964–20.11.1964	BKT	Dowódca działu torpedowego i artyleryjskiego
21.11.1964–11.11.1966	BKT	Zastępca dowódcy okrętu nr 1 – ORP „Hel”
12.11.1966-15.09.1972	3. BKT	Dowódca ORP „Elbląg”
16.09.1972–27.07.1973	Akademia Morska w ZSRR	Słuchacz
28.07.1973–25.02.1975	Oddział I Operacyjny	Starszy pomocnik szefa Wydziału
26.02.1975–30.07.1975	Ośrodek Szkoleniowy Oficerów Politycznych	

[81] WBH, sygn. 1912/2002/20: *Teczka Akt Personalnych P. F. Kołodziejczyka, Zeszyt Ewidencyjny P. Kołodziejczyka*, k. 4.

31.07.1975–26.10.1976	DMW	Zastępca szefa Oddziału II Rozpoznawczego DMW
27.10.1976–8.11.1977	DMW	Referat II Oddziału Rozpoznawczego
9.11.1977–7.08.1978	Polska Wojskowa Jednostka Specjalna ONZ	Dowódca Grupy Wydzielonej
8.08.1978–30.07.1980	Akademia Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRS	Słuchacz
31.07.1980–29.09.1981	3. Flotylla Okrętów	P.o. dowódcy
30.09.1981–31.07.1983	3. Flotylla Okrętów	Dowódca
1.08.1983–24.06.1984	DMW	Szef sztabu i p.o. zastępcy Dowódcy Marynarki Wojennej
25.06.1984–9.02.1986	DMW	Szef sztabu i zastępca Dowódcy Marynarki Wojennej
10.02.1986–27.08.1987	DMW	P.o. Dowódcy Marynarki Wojennej
28.08.1987–22.12.1989	DMW	Dowódca Marynarki Wojennej
23.12.1989–6.07.1990	Główny Zarząd Wychowawczy WP	Szef
7.07.1990–18.09.1992	Ministerstwo Obrony Narodowej	Minister Obrony Narodowej

Przedstawione fakty z życia zawodowego gostyńskiej generalicji na początku lat dziewięćdziesiątych skrzętnie tuszowano. Przez wiele lat przy braku elementarnej jawności były wybiórczo serwowane opinii publicznej. Obecnie sytuacja ta sukcesywnie poprawia się, choćby z powodu szerszego dostępu do materiałów historycznych zgromadzonych w cywilnych i wojskowych archiwach. Niestety, spora część dokumentacji archiwalnej przede wszystkim wojskowych służb specjalnych została zniszczona.

Zmiany polityczne w kraju w latach 1989-1990 nie przyniosły żadnych istotnych działań, których celem miała być głębsza ocena aktywności zawodowej wyższych dowódców w okresie tak zwanej władzy ludowej. Nie ulega żadnej wątpliwości, że Ludowe Wojsko Polskie było jednym z filarów systemu autorytarnego. Z dużą zawziętością żołnierze likwidowali oddziały podziemia niepodległościowego, pacyfikowali ludność cywilną w Poznaniu w czerwcu 1956 roku, rozprawiali się z protestującymi robotnikami na Wybrzeżu w grudniu 1970 roku, brali aktywny udział w wprowadzeniu niezgodnie z Konstytucją PRL stanu wojennego. Interesujące jest to, że w szybkim czasie wojskowi porzucili – przynajmniej oficjalnie – swoje dotychczasowe polityczne oblicze. Z oficerów, którzy byli szkoleni i gotowi do prowadzenia wojny u boku Armii Czerwonej z państwami zrzeszonymi w NATO, stali się gorącymi orędownikami przymierza z dotychczasowymi „wrogami", choć czasami miały miejsce dość niezręczne wypowiedzi związane z brakiem poli-

tycznego wyczucia. Przypomnę, że po transformacji ustrojowej minister Kołodziejczyk unikał jasnych deklaracji w sprawie przystąpienia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Nawet posunął się do wyrażenia opinii o rychłym upadku NATO[82]. Dzisiaj tak sformułowane deklaracje zostałyby odebrane i uznane za przejaw politycznej hipokryzji.

[82] Tamże, s. 117.